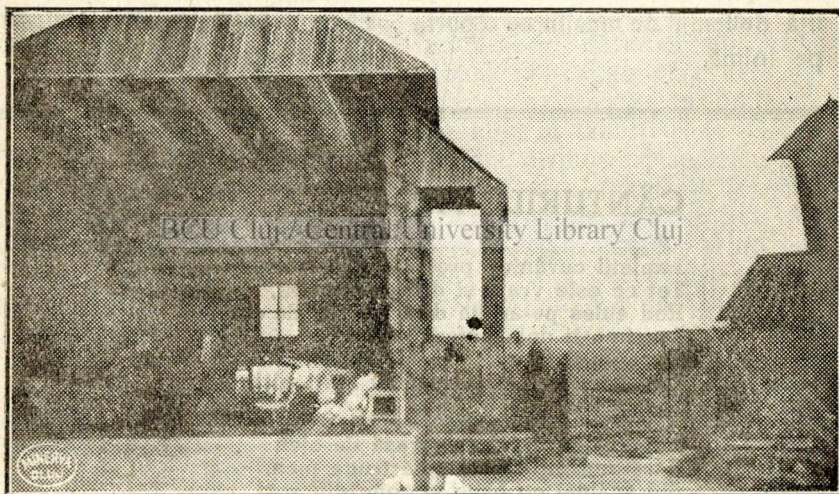

TEATRUL

**APARE IN FIECARE MARTI
SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : CLUJ, PIAȚA CUZA VODĂ 16

PUTEREA INTUNERECULUI

**TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ : Joi 4 Noembrie: Căsătoria
Sâmbătă 6 Noembrie: Căsătoria**

G O G O L

La 21 Februarie 1852 în toiul carnavalului fu găsit într'o biserică din Moscova un om mort în fața sfintei icoane negre-aurite. Poliția care fu chemată îndată, cercetă în fața diaconului hârțiile și scrisorile sale. Ele se aflau în buzunarul paltonului său vechiu, iar altele ca de pildă o copie a testamentului său, pe pieptul mortului peste care se afla o cruciu-liță de lemn de maslin ce o purta pe inimă.

În urmă se stabiliră oficial următoarele: Acest cadavru trebuie să fie al scriitorului Nicolai Vasilievici Gogol, născut în gubernia *Poltava*, care desigur — cum confirmă și medicul care a fost chemat — a căzut subit, sleit de puteri, în fața sfintei icoane. El a murit de foame.

Dintre lucrările lui de teatru s'a mai jucat la noi „*Revizorul*“, cu mare succes.

CÂNTURILE MELE

Impleții cuvântul prefăcând în cânt
Tot ce este vraje și dor pe pământ,
Rod cules pe-arșiță dintr'un lan de chin,
Lacrima îi dete botezul divin,
Durerea îi fuse mirul cel sfințit,
Desnădejdea crucea pentru răstignit!

Impleții cuvântul cu-o rază de stea
Răsădind într'nsul toată truda mea,
Și-l scâldai cu grije în roua din zori
Să-ți trimit de-odată microme de flori,
Impleții cuvântul cu-aripi de zefiri
Ca să-ți cânte'n frunze taina din iubiri,
Și-l topii pe'ncetul cu-al lunii argint
Ca să-ți fie viața nesfârșit alint!
Impleții cuvântul cu-al meu suflet trist
Să-ți aștern în cale stropi de ametist,
Și torcând din creier fir de borangic
Ți-am țesut podoaba dorului unic!

Impleții cuvântul și ți l'am trimis
Pe aripi ușoare de farmec și vis,
Ca să mi te-adoarmă seara când te culci
Să-ți șoptească'n preajmă vorbe dragi și dulci,
Ca să-ți risipească gândul cel avan,
Când ți-ar prinde mintea în pumnii-i dușman!

D. PSATTA

O sută de ani dela moartea lui Talma

de PAUL I. PRODAN

În ziua de 19 Octombrie s'au împlinit o sută de ani dela moartea celui mai celebru și celui mai mare tragedian francez. Talma a reprezentat unul din momentele cele mai glorioase ale istoriei dramatice către sfârșitul secolului al 18-lea și către începutul secolului al 19-lea.

Cu prilejul centenarului morței lui Talma, Comedia franceză pe care acest mare artist a onorat-o reprezentată prin administratorul general și prin o delegație de societari s'a dus la cimitirul Père-Lachaise și a depus o coroană pe mormântul unuia din cei mai intimi prieteni ai lui Napoleon, din vremuri bune și din vremuri grele. Iar societarii Comediei franceze au interpretat cu acest prilej un act în versuri scris de d. René Fauchois, intitulat: „Lecția lui Talma” inspirat din prefața scrisă de Talma pentru memoriile lui Lekain, unde am găsit reflecțiuni cât se poate de interesante asupra artei teatrale. De pildă: „Sensibilitatea și inteligența sunt facultățile principale necesare actorului. Îi mai trebuie actorului, independent de memorie, care este instrumentul indispensabil, o talie și trăsături aproape convenabile cu rolurile pe cari trebuie să le joace; îi trebuie o voce pe care poate s'o modeleze ușor, care are putere și accent. N'am nevoie să adaog că o bună educație, studiul istoriei, moravurile popoarelor, caracterul particular al personajilor istorice, desemnul chiar, trebuie să întărească daturile naturale”.

Talma, despre care d-na de Staël spunea că avea în ochi a-poteoza privirei a rămas cel mai mare actor de tragedie al Franței.

Declamațiunea sa, ce e drept, nu părea supusă nici unei reguli și din această pricină nu plăcea lumii întregi (criticul Godeffroy); el era dușmanul a tot ce era simetrie: el nu vorbea după vechea metodă clasică; vorbea după cum îi îndruma inima și pasiunea. Îi lipsea o însușire, pe care o avea rivalul său Lafin, îi lipsia „panasul”. Când interpreta roluri de regi, de autocrați, Talma primea indicațiuni chiar dela Napoleon. Iată cuvinte atribuite împăratului și raportate de Tissot: „Talma, îi spunea Napoleon, d-ta vii în fiecare dimineață la mine. Vezi împrejurul meu prințese care și-au pierdut amanți, prinți cari și-au pierdut State, foști regi căroră războiul le-a luat rangul suprem, mari generali cari speră sau cer coroane. Împrejurul meu roesc ambiții, rivalități, catastrofe, dureri. Iată tragedia, palatul meu e plin de tragedie, și eu însumi sunt fără îndoială cel mai tragic personajiu al timpului. Ei bine! Ne vezi cu brațele în aer, ne vezi studiindu-ne gesturile, luând atitudini? Ne auzi strigând? Nu! Vorbim în mod natural. Așa făceau înaintea mea personagiile cari au ocupat scena lumii și cari au jucat tragedii în jurul tronului. Iată exemple asupra căroră poți să meditezi”.

Pentru a vedea cât de mult prețuia Napoleon pe Talma reproducem aici și o conversație

între Impărat și marele tragedian. La unul din dejunuri, unde se vorbea de primul teatru liric, Talma a spus că această instituție primia mai mulți bani decât Comedia Franceză. „Se poate, răspuse Napoleon, dar opera este luxul națiunii, comedia franceză și d-ta sunteți gloria națiunii“.

Dacă cercetăm lista creațiilor lor lui Talma, vedem că ele nu sunt prea numeroase, în proporție cu activitatea închinată scenei. Una din pricinile serioase, e că Talma, veritabil artist, pune mai mult preț, să joace în mod ireproșabil cutare rol din repertoriu, pe Orest sau Neron de pildă, decât să joace un rol nou într-o piesă mediocă. Trebuie să recunoaștem că jucând aceleași roluri ajunge un comediant să se apropie de ideal. Talma spunea că nici odată actorul nu trebuie să creadă că a atins perfecția desăvârșită și că viața unui artist nu e suficientă pentru a juca anumite roluri. Ilustrul Garrick spune exact același lucru în „Memoriile“ sale, vorbind de Hamlet.

Talma cu cât făcea mai mult progres în arta sa, cu atât i se părea că nu știe nimic și că are încă totul de învățat. Consecință inevitabilă a studiului: orizontul se deschide tot mai vast. Doar ignorantul își închipue că știe tot și e satisfăcut de el.

Talma nu a fost numai cel mai mare tragedian. El a fost un bărbat foarte frumos, atât de frumos, că nu au existat decât două caricaturi ale lui, fapt pe care cu drept cuvânt îl relevează Antoine, în cartea sa: „Viața amoroasă a lui Talma“.

Centenarul morții lui Talma a

fost comemorat prin articole publicate în toate ziarele și revistele franceze. Era și drept să fie așa. Talma a fost poate singurul bărbat care l'a făcut pe Napoleon să plângă.

Era în anul nașterii Regelui Romei. Talma a jucat în Hector, în fața Impăratului. Când Talma a pronunțat acest vers :

„Dun Hector au berceau, Dieux, protégez l'enfance !“

Napoleon a tresărit ; publicul care simțise aluzia și-a îndreptat privirile spre Impărat și, dându-și seama de emoția acestuia, a început să aplaude. Și iată cum a fost văzut acest bărbat de bronz plângând fiindcă apuzise vocea vibrantă a lui Talma.

(Viitorul.)

După ce au așteptat luni întregi la columbarium Père Lachaise, rămășițele pământești ale lui De Max au fost în sfârșit transportate la cimitirul Montparnasse.

Inaugurarea monumentului și ceromonia transferării au avut loc la 28 Octombrie, ziua aniversării morții marelui artist.

Terenul pe care s'a ridicat monumentul marelui tragedian Edouard de Max la cimitirul Montparnasse din Paris a fost oferit de Legația română. Monumentul a fost ridicat cu cheltuiala Comediei Franceze care a ținut să aducă acest omagiu lui De Max.

TEATRUL NAȚIONAL
SOCIETATEA DRAMATICĂ

CĂSĂTORIA

COMEDIE ÎN 3 ACTE DE N. GOGOL

DISTRIBUȚIA:

Arina	D-na	Ecaterina Stănescu
Fiokla	"	Natalia Ștefănescu
Agafia	"	Lelica Bănuțiu
Duniacika	D-ra	Sily Munteanu
Podkoliosin	D-l	Al. Ionescu-Ghibericon
Kocikariov	"	Virgil Vasilescu
Jevakin	"	Iosif Vanciu
Starikov	"	M. Florian
Anuncikin	"	Alexandru Șerban
Iainicintsa	"	Corneliu Potcoavă
Stefan	"	Dem. Constantinescu

Diracția de scenă: D-l SICĂ ALEXANDRESCU

CĂSĂTORIA

sau

O ÎNTÂMPINARE CU TOTUL NEOBICINUITĂ

comedie în 3 acte de *N. Gogol*

Ioan Cusmici Podkoliosin, funcționar, consilier de curte, e burlac. El ar vrea și n'ar vrea să se însore. Pețitoarea Fiocla Ivanovna de trei luni stă de capul lui să-l hotărască. Cea din urmă partidă

Kocikariov a fost și el clientul pețitoarei Fiocla Ivanovna. Acum e însurat și destul de nenorocit. Din prietenie deci, Kocikariov ar vrea să guste și amicului Podkoliosin din păpara căsniciei. El dă afară pe pețitor, după ce află adresa și oarecare amănunte despre mireasă.

De-acum se îngroașe gluma. Chiar în acea zi, Podkoliosin, de voie de nevoie, se duce cu prietenul său să vadă fata. Acolo dau peste o mulțime de alți pretendenți ai Fioclei. Kocikariov, dându-se drept rudă a miresei, reușește să-i înlature pe toți, cu

D-ra Lelica Bănuțiu

pe care i-o oferă e o fată de negustor din mahalaua Moscovei, Agafia Thikonovna. Fiocla își strică gura degeaba laudând în fel și chip pe fată și zestrea ce o va aduce cu ea. Podkoliosin se mulțumește s'o asculte tolănit în pat.

Intr'o bună zi, Kocikariov vine la prietenul său Podkoliosin, tocmai când pețitoarea se luptă să-l scoată din casă, să-l trimeată să-și vadă logodnica viitoare.

D-I Al. Ionescu-Ghibericon

dibăcie multă. Podkoliosin a rămas singurul candidat.. dar el nu vrea să se'nsoare.

Kocicariov se'ncăpăţanează. Trebuie cu orice preţ să-şi nenorocească prietenul şi pe lângă asta o comandat şi prânzul de nuntă pe care nu vrea să-l scape. În zadar Podkoliosin încearcă de câteva ori să fugă din casa Agafiei Thikonovna. Kocicariov îl aduce cu de-a sila înapoi. El face declaraţie de dragoste în locul prietenului său care nu-şi poate învinge timiditatea, cere mâna fetel, binecuvântează tânăra pereche, chiamă oaspeţii la biserică, trimite pe Agafia să se îmbrace în rochia de mireasă, însfârşit orânduieşte totul ca nunta să se facă chiar în acea seară.

D-l Al. Şerban

D-l Virgil Vasilescu

Podkoliosin, încolţit de toate părţile, nu mai are încotro... Se va însura. S'ar părea chiar că reuşeşte să se nălăcăreze. În ultimul moment însă, se răzgândeşte iar. Ar vrea să scape, să fugă. Dar cum? Pe unde? Kocicariov, ducându-se la bucătărie să vadă de prânz, a avut grije să-i ascundă pălăria şi chiar să pună pază la uşi. Nu mai e nimic de făcut! Ba da: o fereastră deschisă. Podkoliosin sare pe fereastră, se aruncă în trăsură şi.. mână birjar!

LUSTER

de masă și noptiere, dela cele mai simple până la cele mai luxoase

Mașini electrice

pentru călcat și încălzit, cu accesorii pentru reparații

Becuri electrice

toate mărimile, se găsesc în depozit en-gros și en-detail la

Magazinul de Candelabre pentru Ardeal S. A.
CLUJ, Calea Regele Ferdinand II

SEGESVARI & CO.

Cel mai mare depozit
de vopsele, lacuri și articole chimice
en-gros și en-detail

STR. REGINA MARIA 25 — CALEA VICTORIEI 10

MARELE MAGAZIN

Luca P. Niculescu

SUCURSALA CLUJ, CAL. REGELE FERDINAND

Se găsește bogat asortiment de manufactură, raion special pentru măfășuri, stofe bărbătești și pentru dame, raion special pentru olandă de trusouri, etc.

Vânzare en-gros și en-detail

Expoziția caricaturistului Dralex

In sala cea mică a magazinului Gratz din piața Unirii s'a deschis

Indemnăm cititorii noștri să viziteze această frumoasă expoziție și să cunoască subtila și elegantă artă a acestui artist cu ochiul ager și bun cunoscător al suflului omenesc.

Il asigurăm că nu vor regreta.

Joi 21 Octombrie. Teatrul din Cernăuți și-a deschis stagiunea cu poemul dramatic „Trandafirii Roșii” de Zaharia Bârsan.

Tot ceea ce are orașul mai select: reprezentanții autorităților, parlamentarii bucovineni, intelectuali, studențimea, ofițeri și — lucru îmbucurător — foarte mulți minoritari, s'au grăbit a lua parte la solemnitatea deschiderii stagiunii.

Poemul dramatic al d-lui Zaharia Bârsan s'a bucurat de o interpretare și montare cari pot rivaliza cu ale ori cărui spectacol occidental. Principiile evoluției moderne în teatru au îndrituit pe regisor ca să utilizeze prosceniul chiar la „Trandafirii Roșii”. Incercarea a reușit. A desăvârșit o montare și punere în scenă originale, amplificând spațiul scenei și creind o atmosferă de strânsă legătură între artiști și public. Se cuvin elogiul d-lui Victor V. Bumbești, care a realizat un spectacol de adevărată artă și a ridicat prestigiul teatrului românesc în fața intelectualilor străini, prezenți în număr considerabil la reprezentajie. A îmbinat arta actorului cu a pictorului și cu muzica, punând toate aceste elemente în serviciul textului și gândirei autorului.

de curând expoziția tânărului caricaturist Dralex.

D-sa a expus vre-o 80 de caricaturi, care de care mai spirituale și mai grăitoare. Din cartoanele expuse atragem atenția cititorilor noștri asupra următoarelor figuri admirabile prinse: magistrul Pordea, d-na Stanca Alexandrescu în costum de japoneză, publicistul Leonard Pankerow, jovialul Stănescu Papa, Neamtzu-Otonel, Potcoavă, Ștefan Sulyok dela ziarul „Ellenzék”, A. C. Cuza Agârbiceanu, drul Mirahorian etc.

Maniera d-lui Dralex? Niciuna. Nici măcar... cubistă.

Singura manieră a dlui Dralex este... talentului; un talent care în câteva zile, a cucerit intreg orașul Cluj.

Premierele Teatrului Național din Cluj

ȘCOALA FEMEILOR

Ca toate piesele lui Molière, „Școala femeilor“ s'a bucurat de-o foarte bună interpretare la Teatrul Național din Cluj.

Rolul principal al acestei comedii veșnic de actualitate a fost susținut de cunoscutul actor dl Virgil Vasilescu, unul dintre cei mai de frunte ai Teatrului Național din Cluj; — care a reputat un succes remarcabil în rolul ridicolului „dela Souche.“ Celalalt rol principal a fost dat d-nei I. Rădulescu, o talentată și drăguță artistă, la începutul carierei. Foarte original, dl C. Potcoavă, în rolul servitorului“.

(Dimineața)

Spectacolul oferit de Teatrul Național din Cluj a dat prilej unui talentat societar, dl. Virgil Vasilescu, să culegă o frumoasă victorie artistică, jucând cu multă finețe și în autentic stil molieresc, rolul lui Arnolf.

Dna Jenny Rădulescu a avut în rolul lui Agnes, linia justă a naivității prefăcute, pe care a realizat o fără stângăcie, cu multă grație și spirit. Foarte reușit tipul de servitor nătâng, pe care l-a compus dl C. Potcoavă, un actor care are un prețios dar al grotescului.

(Birunța)

NEPOȚELUL

Interpretarea a dat unul dintre cele mai reușite spectacole ale stagiunii. Rolurile au corespuns aptitudinilor fiecărui interpret. Nicio notă discordantă, nicio izbucnire nepotrivită în ansamblul acestei piese, iată din ce s'a des-

prins spectacolul unitar de Marți seara.

Pentru toți interpreții numai cuvinte bune.

(Cosinzeana)

* * *

Pusă în scenă cu mult gust și studiu de dl I. Stănescu-Papa, jucată într'un bun ansamblu, premiera de aseară s'a învrednicit de o interpretare care n'a lăsat nimic de dorit.

Dl Stănescu-Papa, cu încercatul și apreciatul său talent ne-a dat un bun Jovenel, tipul bărbatului în vârstă care nu știe supăra prin nimic pe soția sa. Dna Natalia Ștefănescu în dna Jovenel a fost asemenea în bun rol. Dl Braborescu ne-a dat personajul cel mai complicat din piesă, într'un joc stilizat până la cele mai fine nuanțe, cum de altfel ne-a obișnuit de mult. În rolul de aseară a avut o creație mult simpatizată și aplaudată de public. Dna Stanca Alexandrescu a pus mult nerv și simțire în rolul Mariei, făcându-ne dela început simpatică pe mama nepoțelului. Dș. Cronvald cu temperament și grație a fost o potrivită partneră a dlui Braborescu. Piesa e dintre acele care va face serie pe scena noastră.

(Patria)

La Teatrul Național din București se vor juca în curând „Daria“ de Lucian Blaga, „Pavilionul umbrelor“ de Gib. Mihăescu și „Omul care primește palme“ de Leonid Andrew.

*

D. profesor N. Iorga a terminat de scris o nouă piesă istorică al cărui titlu n'a fost fixat încă.

INFORMAȚIUNI TEATRALE

Proxima premieră a Teatrului Național din Cluj va fi „Heidelbergul de altădată” cu dna Maria Giuregea dela Teatrul Național din București în rolul Käthy-et.

Sâmbătă și Duminică dna Giur-gea va juca rolul titular al piesei d-lui Alfred Moșoiu, „Striana”. Aceasta piesă este un poem dramatic din istoria țării noastre, în care dna Giuregea are o desăvârșită creație.

După „Heidelbergul de altădată” se vor juca: „Nebuniile amoroase” de Regnard, „Domnul dela ora 5”, și „Manevrele de toamnă”, marele succes al stagiunii trecute.

După știri sosite din toate părțile țării, artiștii Teatrului Național din Cluj cari au plecat în turneu cu piesa „Evantaiul”, sunt primiți de public cu deosebită dragoste și căldură.

La „Teatrul de stat” din Berlin se va reprezenta săptămâna acesta pentru prima dată „Lulu” de Wedekind. „Theater in der Kommandantenstrasse” pregătește ca viitoare premieră un spectacol cu trei piese într’un act de Wildgans. Courteline și Anton Cehov.

La ședința comitetului de lectură al Teatrului Național din București s’a citit piesa dlui George M. Zamfirescu „Fu poruncă de la Suceava”.

Scrittorul modernist german. Walter Hasenclever a terminat o nouă comedie „Un domn bine” care va fi reprezentată la „Frank

furter Schauspielhaus”. Piesa va fi înscenată de regisorul Weichert.

La teatrul „Walnut-Street-Theatre” din Filadelfia, se află angajat ca lucrător de scenă un anume Iohn Reed, care pare a fi foarte pasionat pentru teatru.

El lucrează de 54 ani pe scenă și n’a lipsit până acum dela nici o reprezentație.

În testamentul său se află prevăzută, între altele și următoarea clauză:

„Craniiu meu să fie despărțit după moarte de trunchiu și să fie dat teatrului din Walnut-Street care să se servească de el la reprezentațiile lui Hamlet”.

Întrebat de motivele cari l’au făcut să ia această hotărîre, Reed spuse că iubește foarte mult teatrul și vrea ca după moarte să sufle rolul interpreților lui Hamlet în marea scenă din cimitir și dorește ca craniul său să rămână pe locul în care a muncit peste o jumătate de veac.

Direcția teatrului a voit la început să renunțe la această curioasă moștenire, cecece a întristat foarte mult pe testator.

În cele din urmă direcția s’a hotărît s’o accepte.

Teatrul Național din Varșovia, prima scenă subvenționată în Polonia, a deschis stagiunea cu „Visul argintat al Salomeei” de marele poet romantic Slovaki și „Nădejdea fetelor tinere” de Fredo, un autor de comedii, care a trăit în veacul trecut și e considerat un fel de Molière al literaturii dramatice poloneze.

IULIU MUŞA & CO.

C O A F O R D E D A M E

Execută lucrări de artă în această
branşă. — Specialist în coafuri de
dame. — Lucrări de păr. — Vopseşte
părul în orice culoare, garantând du-
rabilitatea. — L'ORÉAL colorile: noir,
brun, chatain foncé, chatain, chatain
clair, blond cendre, blond doré, blond,
blond clair, vénétien rouge, vénétien
clair. Acestea se găsesc în praf şi fluid.

CLUJ, STR. MEMORANDULUI 10.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIMION NIERENFELD

Mare depozit de
cherestea pentru
construcţii şi
materiale similare.

CLUJ, CALEA DOROBANŢILOR 9